

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології

Соціологія суспільних рухів

Спеціальність 054 Соціологія
Освітньо-професійна програма ОПІ Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	3
Семестр	6

Статус обов'язковий
Форма навчання Денна та заочна

ECTS	5
Годин	150

Семестровий контроль Екзамен
Індивідуальне завдання

Інформація про викладача

ПІБ	Дутчак Оксана Анатоліївна Викладач кафедри соціології
Профіль викладача	http://www.sociology.kpi.ua/faculty-2
e-mail	ok.dutchak@gmail.com

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	години	заняття	години
Денна	18	36	18	36	0	0
Заочна	5	10	5	10	0	0

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння сутності суспільних рухів та їхньої ролі у сучасному суспільстві, оволодіння основними теоріями соціології суспільних рухів, вміння використовувати інструментарій соціології суспільних рухів.

Навчальна дисципліна «Соціологія суспільних рухів» належить до циклу професійної підготовки. «Соціологія суспільних рухів» як міждисциплінарна дисципліна теоретично та методологічно поєднує в собі знання з соціології, політології, історії, соціальної антропології та інших наук, об'єктом вивчення яких є явище суспільних рухів. «Історія соціології» спирається на кредитний модуль бакалаврської програми «Соціологія», поєднана з «Політичною соціологією» та має за мету підготовку бакалаврів до майбутньої фахової діяльності у неурядових організаціях, органах державної влади, наукових та освітніх установах тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія суспільних рухів» є ознайомлення з основними теоріями, концепціями, авторами сучасних суспільних рухів, формування соціологічного мислення щодо явищ суспільних рухів, конфліктної політичної боротьби, революцій, вироблення навичок і вмінь застосовувати сучасні соціологічні теорії суспільних рухів на практиці та при аналізі емпіричних проявів суспільних рухів. Студенти зможуть свідомо застосовувати одержанні соціальні знання під час вивчення соціологічних дисциплін, емпіричних соціологічних дослідженнях та при практичному вирішенні соціальних проблем та конфліктів.

Студенти вмітимуть здійснювати аналіз різних аспектів діяльності суспільних рухів, причин та наслідків їхньої динаміки. Від студентів очікується вміння застосовувати положення сучасних теорій суспільних рухів для емпіричного аналізу цього явища. Для проміжної атестації з дисципліни, на основі матеріалу, що буде викладений у курсі, передбачається здатність студента здійснювати критичний аналіз розвитку теорій суспільних рухів, теоретичного та практичного значення цих теорій, їхніх основних положень та напрацювань. Для провадження подальшої професійної діяльності студенти опановують інструментарій та набувають навичок дослідження різноманітних аспектів діяльності суспільних рухів у сучасному світі.

Для максимальної оцінки на екзамені передбачається критичне володіння студентами положень розглянутих теорій суспільних рухів, знання взаємозв'язків між історичними, політичними, організаційними та біографічними процесами у розвитку суспільних рухів, а також здатності аналізувати фреймінги, ідеології, мережі, репертуар, та інші ключові аспекти діяльності суспільних рухів.

Перелік тем

- Тема 1. Актуальність соціології суспільних рухів.
- Тема 2. Головні парадигми соціології суспільних рухів. «Нові» і «старі» суспільні рухи.
- Тема 3. Поняття суспільного руху.
- Тема 4. Мобілізація ресурсів суспільними рухами.
- Тема 5. Культуральні елементи суспільних рухів: ідентичність, фреймінг, ідеологія.
- Тема 6. Організації і структура суспільних рухів.
- Тема 7. Стратегія і тактика суспільних рухів.
- Тема 8. Суспільні рухи у глобальному вимірі.
- Тема 9. Суспільні рухи України.

Результати навчання

1

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1	Знання основних теоретичних підходів до розуміння сутності явища суспільних рухів, виникнення сучасних суспільних рухів та їхньої ролі у суспільстві.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії; експрес-контрольна 1	Тиждень 1-6
2	Досвід проведення групових дискусій щодо теоретичних положень та результатів емпіричного дослідження суспільних рухів.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 2-17
3	Знання чинників, що впливають на мобілізацію ресурсів суспільними рухами.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 7-8
4	Вміння аналізувати символічно-культурні елементи діяльності суспільних рухів.	відповіді на семінарських заняттях; презентація	Тиждень 9-10
5	Вміння здійснювати аналіз впливу особливостей діяльності суспільного руху та факторів зовнішнього середовища на його динаміку.	відповіді на семінарських заняттях; експрес-контрольна 2	Тиждень 7-17
6	Знання про різноманітні способи організації суспільних рухів та значення їхньої структури для інших аспектів діяльності та динаміки.	відповіді на семінарських заняттях; модульна контрольна 1	Тиждень 11-12
7	Вміння аналізувати фактори тактики (вибору репертуару) суспільного руху.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 13-14
8	Знання про новітні суспільні рухи у глобальному контексті, їхні особливості та теоретичні інтерпретації розвитку.	відповіді на семінарських заняттях; експрес-контрольна 3;	Тиждень 15-16

¹ Learning outcomes.

Соціологія суспільних рухів

9	Досвід емпіричного дослідження суспільного руху	Домашня контрольна робота	Тиждень 15
10	Вміння застосовувати положення сучасних теорій суспільних рухів до аналізу суспільних рухів новітньої історії України	відповіді на семінарських заняттях; експрес контрольна 4	Тиждень 16-17

Форми, методи та технології навчання

Навчальні заняття з дисципліни «Соціологія суспільних рухів» проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач ознайомлює студентів з основними положеннями та гіпотезами сучасних теорій соціології суспільних рухів, наводить та пропонує аналіз прикладів сучасних суспільних рухів у глобальному та локальному контекстах, використовує презентації, відео, та інші мультимедійні засоби. Лекції відбуваються у формі інтерактивного діалогу між викладачем та студентами, дискусії між студентами (формат дебатів), з використанням групової роботи. Під час лекцій проводиться 4 експрес-контрольні на знання опрацьованого матеріалу.

Отримавши базові знання щодо сутності суспільних рухів, основних аспектів їхньої діяльності та чинників динаміки, студенти отримують базовий інструментарій для емпіричного аналізу явища. Ці навички студенти будуть використовувати на семінарських заняттях під час доповіді з кожної теми, оскільки доповідь передбачає наведення на аналіз прикладів. Домашня контрольна робота спрямована на відпрацювання навичок теоретико-емпіричного аналізу на прикладі обраного кейсу, на основі матеріалу опрацьованого на заняттях та емпіричного матеріалу, зібраного студентами. Тема домашньої контрольної роботи має базуватися на матеріалі, опрацьованому під час курсу, застосування якого буде продемонстроване у процесі аналізу зібраного емпіричного матеріалу. В процесі занять викладач буде використовувати додаткові мультимедійні матеріали (відео, фільми, зображення) для ілюстрації матеріалу та аналізу.

Основною формою роботи на семінарському заняття є виступ, який поєднує здатність студента виділяти найважливіші положення опрацьованого матеріалу та представляти їх аудиторії, наводити приклади та критично аналізувати матеріал. Викладач оцінює глибину та критичність викладу, знатність вибудовувати зв'язки з раніше опрацьованим матеріалом, порівнювати запропоновані підходи, піднімати важливі теоретичні питання та відповідати на питання викладача і аудиторії. Під час семінарського заняття додаткового оцінюється активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, формулювання альтернативних гіпотез, наведення доречних прикладів.

Навчальні ресурси

Соціологія суспільних рухів

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections> – Intersections. East European Journal of Society and Politics
5. <https://www.tandfonline.com/loi/csms20> - Social Movement Studies
6. <https://www.interfacejournal.net/> - Interface: a journal for and about social movements

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Виступи на семінарських заняттях	15	5	3	15
2.	Активність роботи на семінарських заняттях	15	3	5	15
3.	Експрес-контрольні на лекціях	20	5	4	20
4.	Домашня контрольна робота (ДКР)	20	20	1	20
5.	Модульна контрольна робота (МКР)	10	10	1	10
6	Екзамен	20	20	1	20
	Всього				100

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до екзамену	Критерій
1 Поточний рейтинг	RD ≥ 60
2 Домашня контрольна робота (ДКР)	RD ≥ 12

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
95 ≤ RD ≤ 100	Відмінно
85 ≤ RD ≤ 94	Дуже добре
75 ≤ RD ≤ 84	Добре
65 ≤ RD ≤ 74	Задовільно

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливість отримання оцінки «автоматом»: так.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, за умови зарахування ДКР, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Студент, який у семестрі отримав більше 68 балів та має позитивну оцінку за ДКР, отримує підсумкову оцінку «автоматом» (рівну або більшу за 85 балів).

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань

Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал
За кожний день затримки з поданням ДКР	-1 бал, але не більше 10 балів, після 10 днів затримки робота не приймається

Відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущену модульну контрольну роботу можна написати повторно, але до моменту проставлення проміжної атестації з урахуванням часу, необхідного викладачу для перевірки роботи. Пропущені експрес-контрольні не відпрацьовуються.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження, наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Календарний рубіжний контроль

Соціологія суспільних рухів

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами³.

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 22 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 48 і більше балів. У випадку, якщо цей показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁵	≥ 22 балів	≥ 48 балів

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Матриця відповідності результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

ПВ4 Сучасні теорії миру та конфліктів			
Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми оцінювання
ЗН2	Основ науково-дослідницької діяльності, методів, методології, процедур та професійно-етичних стандартів проведення соціологічних досліджень.	Метод кейсів, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, ДКР

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Соціологія суспільних рухів

ЗН4	Загальної, галузевих та спеціальних соціологічних теорій та принципів їх практичного втілення	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні, МКР, екзамен
ЗН7	Сучасних дискусій та рефлексій щодо досліджень соціального, політичного, культурного, економічного, наукового життя	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні, МКР, екзамен
УМ1	Творчо використовувати сучасні фундаментальні теорії у галузі соціально-поведінкових наук	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні, МКР, екзамен
УМ2	Вміння проводити і організувати (самостійно і з командою) соціологічні дослідження в різних сферах соціального життя	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, проектування	ДКР, практична перевірка
УМ4	Уміння ставити цілі проектної діяльності, реалізовувати навички комунікації з учасниками проекту	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	ДКР, практична перевірка
УМ5	Використовувати методи роботи з базами даних	Дослідницький, метод кейсів	ДКР, практична перевірка
УМ6	Уміння використовувати сучасні методи збору і обробки емпіричної соціологічної інформації	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	ДКР
УМ7	Уміння володіти методиками представлення і захисту своїх дослідницьких результатів	Дослідницький, метод кейсів	ДКР, презентація
УМ11	Самостійно опанувати нову галузь знань, відмінну від основної професійної, набувати нових знань, вмінь і навичок, необхідних для отримання додаткової суміжної або нової кваліфікації	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, екзамен